

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om hantering av översvämningsrisker

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om hantering av översvämningsrisker ändras. Bestämmelserna om närings-, trafik- och miljöcentralernas uppgifter i lagen ändras så att centralerna vid skötseln av uppgifterna utöver översvämningssituationer även ska beakta risker som föranleds av andra väderleks- och vattenförhållanden, såsom exempelvis torka. Till lagen fogas också bestämmelser som syftar till att förbättra övervakningen av hur planerna för hantering av översvämningsrisker genomförs och målen för planerna uppfylls. I lagen görs dessutom vissa tekniska ändringar.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLL	2
MOTIVERING	3
1 BAKGRUND OCH BEREDNING	3
2 NULÄGE OCH BEDÖMNING AV NULÄGET.....	3
3 FÖRSLAGEN OCH DERAS KONSEKVENSER.....	4
3.1 De viktigaste förslagen	4
3.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	4
4 REMISSVAR	5
5 SPECIALMOTIVERING	5
6 IKRAFTTRÄDANDE.....	6
LAGFÖRSLAG	7
Lag om ändring av lagen om hantering av översvämningsrisker.....	7

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

Lagen om hantering av översvämningsrisker (620/2010) trädde i kraft den 30 juni 2010. Genom lagen genomfördes direktivet om bedömning och hantering av översvämningsrisker (2007/60/EG, *översvämningsdirektivet*). Lagen om hantering av översvämningsrisker ingår i en större helhet som syftar till att förbättra beredskapen för förändringar i väder- och vattenförhållandena, i synnerhet allt oftare förekommande extrema fenomen, och på så sätt främja anpassningen till klimatförändringen.

Utifrån de erfarenheter som gjorts under lagens giltighetstid är det nödvändigt att utveckla planeringen av hanteringen av översvämningsrisker med tanke på beredskapen inför extrema väderleks- och vattenförhållanden och övervakningen av genomförandet av planerna för hantering av översvämningsrisker (*riskhanteringsplaner*).

Regeringens proposition har beretts som tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet. Utkastet till proposition sändes på remiss den x.x. - x.x. 2019 och yttranden begärdes av följande myndigheter och sammanslutningar: inrikesministeriet, miljöministeriet, närings-, trafik- och miljöcentralerna, de lokala räddningsväsendena, landskapsförbunden, Finlands miljöcentral och Finlands Kommunförbund rf.

Det har gjorts ett sammandrag av yttrandena och av hur de beaktats. Sammandraget finns i den offentliga tjänsten på adressen mmm.fi/hankkeet med identifieringskod [MMM014:00/2019](http://mmm014:00/2019).

2 Nuläge och bedömning av nuläget

I lagen om hantering av översvämningsrisker föreskrivs det om närings-, trafik- och miljöcentralens (*NTM-centralen*) uppgifter förutom vid genomförandet av översvämningsdirektivet men också mer allmänt vid samordningen av hanteringen av översvämningsrisker med förvaltningen av avrinningsområdet i övrigt, med iakttagande av hållbart utnyttjande av vattentillgångarna och skyddsbehoven. NTM-centralens uppgifter har dock på författningsnivå definierats på ett sätt som inte tar hänsyn till andra väderleks- och vattenförhållanden som är relevanta med tanke på ett hållbart utnyttjande av vattentillgångarna, såsom exempelvis kraftiga stormar och torka.

Enligt lagen om hantering av översvämningsrisker tillsätter jord- och skogsbruksministeriet, för det samarbete mellan myndigheterna som behövs för att utarbeta en rikshanteringsplan, översvämningsgrupper för sådana avrinningsområden och kustområden där det utifrån den preliminära bedömningen av översvämningsriskerna har angetts ett eller flera områden med betydande översvämningsrisk. Översvämningsgruppen består av representanter för de berörda NTM-centralerna, landskapsförbunden, kommunerna och de lokala räddningsväsendena. Översvämningsgruppen ska behandla de utredningar som gjorts för riskhanteringsplanen, uppställa målen för riskhanteringen och godkänna förslaget till en plan och till de åtgärder som ingår i planen. Planerna godkänns av jord- och skogsbruksministeriet.

NTM-centralerna och de andra aktörer som deltar i översvämningsgrupperna har ansett det vara nödvändigt att åtgärderna enligt rikshanteringsplanen och genomförandet av dem behandlas också efter det att förslaget till plan har godkänts, innan följande planeringsperiod börjar. Övervakningen av hur åtgärderna genomförs hör dock inte till översvämningsgruppens lagstadgade uppgifter. Enligt statsrådets förordning om hantering av översvämningsrisker (659/2010) kan en översvämningsgrupps mandatperiod inte heller fortgå längre än en planeringsperiod.

Det dokumentationsmaterial som tas fram vid planeringen av hanteringen av översvämningsrisker förs in i ett informationssystem som enligt lagen om hantering av översvämningsrisker förvaltas av NTM-centralerna och Finlands miljöcentral. I

bestämmelserna om sättet att lämna uppgifterna har man inte beaktat behovet av att behandla material digitalt. Dessutom är det ändamålsenligt att uppgiften att förvalta informationssystemet koncentreras till en enda aktör.

3 Förslagen och deras konsekvenser

3.1 De viktigaste förslagen

Det föreslås att lagen om hantering av översvämningsrisker ändras så att NTM-centralen vid beredningen av riskhanteringsplanen samt i andra uppgifter i anslutning till översvämningssituationer och beredskapen för dem också ska beakta de risker som föranleds av torka och av andra väderleks- och vattenförhållanden.

Enligt lagen om hantering av översvämningsrisker ska översvämningsriskerna bedömas och också de övriga faserna i planeringen av riskhanteringen ses över till behövliga delar vart sjätte år. Information om hur de tidigare planerade åtgärderna framskrider och hur de påverkar exempelvis bedömningen av översvämningsriskernas storlek behövs när man bereder en översyn av planerna. Därför föreslås det att lagen ändras så att NTM-centralen ska följa hur riskhanteringsplanerna genomförs. Dessutom ska översvämningsgruppen följa hur de mål som ställts upp i riskhanteringsplanen uppnås mellan planeringsperioderna.

I lagen föreslås bestämmelser om att det material som behövs för hanteringen av översvämningsrisker ska överföras till informationssystemet digitalt.

3.2 De huvudsakliga konsekvenserna

NTM-centralen ska i sina uppgifter i anslutning till utnyttjandet och förvaltningen av vattentillgångarna på ett allmänt plan även beakta torka och andra exceptionella väderleks- och vattenförhållanden. Att beaktandet av dessa faktorer nu på författningsnivå kopplas till NTM-centralernas uppgifter enligt lagen om hantering av översvämningsrisker påverkar därför inte NTM-centralernas nuvarande arbetsbörda. NTM-centralens beredningsuppgift inom ramen för vilken centralen ser över planerna för hantering av översvämningsrisker förutsätter också för närvarande att den tidigare godkända riskhanteringsplanen och de åtgärder som ingår i den övervakas. Genom införandet av en separat bestämmelse betonas vikten av att genomförandet av riskhanteringsplanen övervakas vid sidan av de beredningsuppgifter som upprepas varje planeringsperiod.

De myndigheter som deltar i översvämningsgrupperna, dvs. NTM-centralen, landskapsförbunden, kommunerna och de lokala räddningsväsendena, ska också mellan planeringsperioderna hålla kontakt och följa hur målen för hanteringen av översvämningsrisker uppnås. Behovet av kontakter och möten kan variera. Verksamheten kommer att främja det planeringsarbete som översvämningsgruppen ansvarar för under den följande planeringsperioden när den bedömer behoven att se över riskhanteringsplanerna och de åtgärder som ingår i dem. Uppgiften ökar således inte nämnvärt arbetsmängden för de myndigheter som ingår i översvämningsgruppen.

Planeringsdokumenten i samband med hanteringen av översvämningsrisker utarbetas utan undantag elektroniskt och så att de kan behandlas i informationssystemen. Att handlingarna lämnas digitalt till informationssystemet förväntas därför inte medföra några nämnvärda merkostnader för NTM-centralerna eller för de kommuner som har ansvar för att planera hanteringen av riskerna för dagvattenöversvämningar. Det tekniska utvecklandet och driften av informationssystemet hör redan nu till Finlands miljöcentralers uppgifter, och det är huvudsakligen NTM-centralerna som producerar informationsinnehållet. Därför ökar inte dessa organisationers arbetsbörda jämfört med nuläget om uppgifterna skiljs åt och driften av informationssystemet koncentreras till Finlands miljöcentral.

4 Remissvar

I yttrandena om utkastet till regeringsproposition...

5 Specialmotivering

2 §. Definitioner. Paragrafens 1–3 punkter ändras inte. I 4–7 punkterna ändras namnet på lagen om vattenvårdsförvaltningen till det gällande namnet på lagen. Paragrafens 8 punkt som innehåller en definition av en samordnande närings-, trafik- och miljöcentral föreslås bli struken som obehövlig.

4 §. Närings-, trafik- och miljöcentralernas uppgifter. I 1 mom. finns bestämmelser om NTM-centralens uppgifter vid planeringen av hanteringen av översvänningsrisker. Till NTM-centralens uppgifter fogas som en ny 5 punkt i momentet att följa hur riskhanteringsplanen genomförs. Till NTM-centralens övervakningsuppgift ska höra att följa hur åtgärderna för att hantera översvänningsriskerna i avrinningsområdet genomförs och vilka konsekvenser de har. Momentets nuvarande 5 punkt blir 6 punkt.

Enligt den gällande 4 punkten i 2 mom. har NTM-centralen till uppgift att främja översvämningsskyddet och andra åtgärder som förbättrar hanteringen av översvänningsriskerna. Centralen ska ge kommunerna och andra samarbetsparter sakkunnighjälp till nytta för hanteringen av översvänningsrisker, såsom hjälp med planeringen av skyddskonstruktioner och andra åtgärder som behöver göras i vattnen, samt besluta om beviljande av statligt finansieringsbidrag för åtgärderna. Hanteringen av översvänningsrisker kan dock inte i praktiken särskiljas från den övriga övergripande hanteringen av vattensituationer och den vattenlägestjänst som behövs för detta, såsom produktion och överföring av behövliga observationsdata om vattenföring och vattenstånd samt prognostisering av och information och varning om vattensituationer. Därför föreslås bestämmelsens ordalydelse bli ändrad så att NTM-centralen ska ha till uppgift att allmänt främja åtgärder som förbättrar hanteringen av vattensituationer.

Vattnets kretslopp och hanteringen av vattentillgångarna behöver beaktas på ett övergripande plan också i NTM-centralens övriga uppgifter som anges i 2 mom. En övergripande granskning behövs dessutom när NTM-centralen bereder förslag till planer för hantering av översvänningsrisker i avrinningsområden och kustområden. Det föreslås därför att till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. enligt vilket NTM-centralen i de uppgifter som avses i 1 mom. 4 punkten och i 2 mom. utöver översvänningsrisker ska beakta de risker som föranleds av torra och andra väderleks- och vattenförhållanden. Paragrafens nuvarande 3 mom. blir 4 mom.

16 §. Översvänningsgruppernas uppgifter. Enligt 1 mom. har översvänningsgruppen till uppgift att behandla de utredningar som har gjorts för riskhanteringsplanen, uppställa målen för riskhanteringen och godkänna förslaget till en plan och till de åtgärder som ingår i planen. Enligt den nya 4 punkten i momentet ska översvänningsgruppen dessutom följa hur de mål som uppställts i riskhanteringsplanen uppfylls. Åtgärder enligt planen vidtas inom flera olika förvaltningsområden, exempelvis inom styrningen av användningen av vattentillgångarna, planeringen av områdesanvändningen, tillståndprocesserna i fråga om vattenhushållningsprojekt och annat byggande, räddningsväsendet samt myndigheternas rådgivning och kommunikation. Avsikten är att översvänningsgruppen ska följa genomslaget för de åtgärder som vidtas inom olika förvaltningsområden med hänsyn till uppnåendet av målen enligt planen och på ett samordnat sätt bedöma behovet av och möjligheterna att effektivisera åtgärderna under den tidsperiod som anges i planen.

25 §. Uppgiftslämnande. Till paragrafen fogas som ett nytt 1 mom. en bestämmelse om att NTM-centralen ska förse Finlands miljöcentral med det material enligt bestämmelsen som hänför sig till planeringen av hanteringen av översvänningsrisker samt med de hydrologiska observationsdata som centralen tar fram. Materialet och datan ska lämnas i digital form.

Paragrafens nuvarande 1 mom. blir 2 mom. Bestämmelsen förslås bli ändrad så att kommunen ska lämna de uppgifter som avses i bestämmelsen utöver till NTM-centralen också till Finlands miljöcentral. Materialet och datan ska lämnas i digital form.

26 §. Informationssystem. I paragrafen och i dess rubrik ändras på finska ordet ”tietojärjestelmä” till ”tietojärjestelmät” i pluralis. Eftersom det är ändamålsenligt att det tekniska utvecklandet och driften av de informationssystem som betjänar hanteringen av översvämningsrisker koncentreras till en enda aktör, dvs. Finlands miljöcentral, stryks i 1 mom. omnämmandet av NTM-centralen. NTM-centralerna ska dock på samma sätt som hittills ansvara för utarbetandet av material som hänför sig till planeringen av hanteringen av översvämningsrisker och sörja för att materialet sänds till informationssystemet. Det föreslås att till de uppgifter som ska föras in i informationssystemen fogas uppgift om konstruktioner som inverkar på vattenföringen och vattenståndet.

Den förteckning över uppgifter som ska föras in i informationssystemen som ingår i det nuvarande 1 mom. flyttas till det nya 1 mom. i 25 §. Paragrafens 2 mom. ändras inte.

6 Ikraftträdande

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag om ändring av lagen om hantering av översvämningsrisker

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om hantering av översvämningsrisker (620/2010) 2, 4, 16, 25 och 26 §
som följer:

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *översvämning* tillfälligt vattentäckt mark till följd av förhöjt vattenstånd i vattendrag, förhöjt havsvattenstånd eller ansamling av dagvatten,
- 2) *översvämningsrisk* en kombination av sannolikheten för översvämning och möjliga ogynnsamma följder för människors hälsa, säkerheten, miljön, infrastrukturen, den ekonomiska verksamheten och kulturarvet i samband med en översvämning,
- 3) *dagvatten* regn- eller smältvatten som samlas på markytan eller motsvarande ytor i tätt bebyggda områden,
- 4) *avrinningsområde* ett avrinningsområde enligt 2 § 6 punkten i lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen (1299/2004),
- 5) *delavrinningsområde* ett delavrinningsområde enligt 2 § 7 punkten i lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen,
- 6) *vattenförvaltningsområde* ett vattenförvaltningsområde enligt 3 § i lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen,
- 7) *internationellt vattenförvaltningsområde* ett vattenförvaltningsområde enligt 3 § i lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen som bildas av ett avrinningsområde som sträcker sig in på en annan stats territorium.

4 §

Närings-, trafik- och miljöcentralernas uppgifter

Närings-, trafik- och miljöcentralerna har till uppgift att

- 1) göra en preliminär bedömning av översvämningsriskerna i avrinningsområden och i kustområden,
- 2) bereda ett förslag där områden med betydande översvämningsrisk i avrinningsområden och kustområden anges,
- 3) utarbeta kartor över översvämningshotade områden och kartor över översvämningsrisker i avrinningsområden och kustområden,
- 4) bereda förslag till planer för hantering av översvämningsrisker för avrinningsområden och kustområden,
- 5) följa hur planerna för hantering av översvämningsrisker genomförs,
- 6) bistå kommunerna i den preliminära bedömningen av riskerna för dagvattenöversvämnningar, med att ange områden med betydande översvämningsrisk och med utarbetandet av planer för hantering av översvämningsrisker.

Närings-, trafik- och miljöcentralerna ska dessutom inom sina ansvarsområden sköta annan hantering av översvämningsrisker än den som avses i 1 mom. Centralerna har särskilt till uppgift att

- 1) sköta den planering som tjänar hanteringen av översvämningsrisker från vattendrag i andra områden än områden med betydande översvämningsrisk,

2) sköta myndighetssamarbetet och styra åtgärderna i vattendrag när översvämning hotar och vid översvämning,

3) ge rekommendationer om samordningen av vattenreglering och avtappning i vattendrag,

4) främja åtgärder som förbättrar hanteringen av risker som föranleds av översvämningar och andra vattensituationer,

5) sörja för produktionen av hydrologiska observationsdata samt sköta vattenläges- och översvänningsvarningstjänsten i samarbete med Finlands miljöcentral och Meteorologiska institutet,

6) utföra andra uppgifter som jord- och skogsbruksministeriet bestämmer och som behövs för att hantera översvänningsrisker.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska i de uppgifter som avses i 1 mom. 4 punkten och 2 mom. utöver risker som föranleds av översvämningar beakta de risker som föranleds av torra och andra väderleks- och vattenförhållanden.

Jord- och skogsbruksministeriet kan bestämma att en närings-, trafik- och miljöcentral ska sköta de uppgifter som avses i denna paragraf inom en annan närings-, trafik- och miljöcentralens verksamhetsområde.

16 §

Översvänningsgruppernas uppgifter

Översvänningsgruppen ska

1) behandla de utredningar som har gjorts för riskhanteringsplanen,

2) uppställa målen för riskhanteringen,

3) godkänna förslaget till en plan och till de åtgärder som ingår i planen,

4) följa hur de mål som uppställts i riskhanteringsplanen uppfylls.

Översvänningsgruppen ska i de olika beredningsfaserna för riskhanteringsplanen etablera tillräcklig växelverkan med myndigheter, näringsidkare, mark- och vattenägare, vattenanvändare och representanter för berörda organisationer på områden med betydande översvänningsrisk inom avrinningsområdet eller kustområdet.

25 §

Uppgiftslämnande

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska i digital form förse Finlands miljöcentral med de kartor som avses i 4 § 1 mom. 3 punkten, de hydrologiska observationsdata som avses i 4 § 2 mom. 5 punkten, de beslut som avses i 8 § 3 mom. och i 15 § 2 mom. och de riskhanteringsplaner som avses i 18 §.

Kommunen ska i digital form förse närings-, trafik- och miljöcentralen och Finlands miljöcentral med uppgifter om de områden med betydande översvänningsrisk som avses i 19 § 1 mom. och med exemplar av de kartor som avses i det momentet och de godkända riskhanteringsplaner som avses i 19 § 2 mom.

26 §

Informationssystem

Finlands miljöcentral förvaltar informationssystem där de dokument och andra uppgifter som avses i 25 § samt uppgifter om vattenkonstruktioner som inverkar på vattenföringen och vattenståndet förs in.

Genom förordning av statsrådet får föreskrivas om andra uppgifter som ska föras in i informationssystemet.

Helsingfors den 2019

Statsminister

Antti Rinne

Jord- och skogsbruksminister Jari Leppä

